بۆ پاریس : شۆڕشەكە هی برسیەكانە ..
نەوەك شۆڕشی ئۆباش

ن/ هاشم سالْح
و/هێمن مەحمود- دەربەندیخان
Hemnm1979@yahoo.com

بۆ ئەوەی لەوە بگەین كەئێستا لە فەرەنسادا چی ڕوودەدات پێویستە چەند ڕاستییەكی سەرەتایی وەبیر بهێنینەوە ..یەكەمینیان ئەوەیە لەم وڵاتەدا گەورەترین ڕەوەندی ئیسلامی لە هەموو ئەوروپادا تیادایە، كە ژمارەیان لە نێوان چوارملیۆن و پێنج ملیۆن و ڕەنگە زیاتریش بێت.
جابۆیە ئەم ڕەوەندە گەورەترە لەو ڕەوەندە ئیسلامییەی كە لە ئینگلتەرە و ئەڵمانیادا هەیە، ئەمەئەگەر ئەوەشی بۆ زیادبكرێ كە ئەم ڕەوەندە زۆرینەیان عەرەبی و مەغریبین بە پێچەوانەی ئەوانەی ئینگلتەرەوە كە ڕەگەزی هیندی-پاكستانی تیایدا زاڵە ،هەروەها بە پێچەوانەی ئەوانەی ئەڵمانیاشەوە كە زۆرینەیان ڕەگەزی توركی تیایدا زاڵە، هەر لەبەر ئەم هۆیەشە ڕەوەندی ئیسلامی فەرەنسی بە پلەی یەكەم بەلای عەرەبەكانەوە گرنگە.
دوهەمینیشیان بەشێوەیەكی گەورە بێ ئیشیەكی زۆر كەزۆر زیاترلە توێژەكانی گەلی فەرەنسی توشی ئەم ڕەوەندە هاتوە،ئەمەش هەموو چاودێران و سیاسیەكان دانی پیادا دەنێن جگە لە ڕاستڕەوە توندڕەوەكان نەبێت.
سێهەمینیشیان ئەوەیە ئەم ڕەوەندە زۆرینەیان عەلمانین نەوەك توندڕەو و ئوسوڵیبە پێچەوانەی ئەوانەی كە لەناوەوەی فەرەنسا و دەرەوەی فەرەنسادا گومانی دەبەن، بەنیسبەت ئەوانەشی كە ئامادەی نوێژەكانی هەینی دەبن بەبەراورد بە ژمارەی ڕەوەندەكە لە سەدا بیست نابن ، لەگەڵ ئەوەشدا ئێمە واگومان دەبەین كە هەموو موسڵمانانی فەرەنسا ئوسوڵین !
دیارە هۆكاری ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی تەلەفزیۆنەكان لەكاتی هەواڵەكاندا گرنگی دەخەنە سەر وێنەی ئەو مزگەوتانەی كە پڕیەتی لەو ئیماندارانەی كە لەبەر جێگانەبوونەوەیان لە هۆڵەكانی نوێژكردندا تاوەكو شەقامەكانی دەرەوەی مزگەوتەكان ڕیزیی نوێژكردنیان دابەستوە..ئەمەش بەومانایە نایەت كە هەركەس ئامادەی نوێژی هەینی بوو ئەوە ئوسوڵی یان تیرۆرستە وەك چۆن ڕاستڕەوە فەرەنسیەكان بانگەشەی بۆ دەكەن.
بەلآم ئێمە لێرەدا مەبەستمان ئەوەیە كە ڕەوتە گشتییەكەی موسڵمانان لەگەڵ تازەگەریدا كارلێكیان كردوە و وەك هەموو مرۆڤانی دیكە داهاتوی خێزانەكان و منداڵەكانیان دابینكردوە، جابۆیە ئەو وتەیەی كە دەڵێت موسڵمانان لە تێكەڵابون لەگەڵ كۆمەڵگای فەرەنسیدا یاخین وتەیەكە هەر لەبناغەوە هەڵەیە و واقیعی ڕۆژانە ئەوە بەدرۆدەخاتەوە ،تەنانەت مەسەلەی حیجابیش كەبەدرێژایی ساڵی پێشوو هەرای نایەوە تاییەت بوو بەتەنها چەند سەد خوێندكارێكی كچەوە لە ئەسڵی سەدان هەزار!
لەگەڵ ئەوەشدا وێنەی باو ئەوەیە كە زۆرینەی خوێندكارە كچە موسڵمانەكان حیجابن یان دەیانەوێت حیجاب ببەستن..
هەموو ئەمانەش بەهۆی ئەو بارودۆخەبارگاویكراوەیە كەلە ئەم لایەن یان ئەو لایەنەوە دروستدەكرێت ، ئەو بارودۆخەی كە بەهۆی سیاقی جیهانی دوای ڕوداوەكانی (11)ی سێپتەمبەر و (11) مارس و (7)ی یۆلۆی لەندەن و شەڕی دژە تیرۆر ،ئەفغانستان و عێراق و...ژەهراوی بوە.
هەموو ئەم بارودۆخە ترسناكەش ڕەنگدانەوەی بەسەر هەمواندا هەیە و یارمەتی بیركردنەوەیەكی سەنگین ویتەو نادات ، هەروەها مەسەلەكان بەشێوەیەكی ڕاستەقینە ناخاتە ڕوو.
فەرەنسیە زیرەك و كراوەكان (كە بۆ خۆشبەختی ژمارەیان زیاترە) ئەوە دەزانن كە بونی ڕەوەندی عەرەبی ئیسلامی شانسێكە بۆ فەرەنسا ، بەقەدەر ئەوەی كە وڵاتێكی دیموكراسی و تازەی وەك فەرەنسا پێویستی بە شانس هەبێت ، بەمجۆرە لێرەدا

بەرژەوەندییەکی گۆڕدراوەوە هەیە لە کارلێکردنی ئیجابی و گفتۆگۆدا نەوەك لە دوژمنایەتی و ڕوبەڕوبوەنەوە و سوتانی ئۆتۆمبیل و کۆگاکاندا وەك ئەوەی ئێستا بەدەستی کەمینیەکی موشاغیب و تاوانبار کە زیان لە هەموو ڕەوەندەکە دەدات ڕوودەدات.

بەڵام ڕەوەندی عەرەبی ڕەوەندێکی زوڵملێکراو و شوێنی ڕق لێبونەوەن ، ئەمەش ڕۆشنبیرە فەرەنسەیەکان خۆیان دانی پیادا دەنێن ، ئەم ڕەوەندە لە (غیتوهات) و گەڕەکە تایبەتەکانیدا گیریان خواردوە :واتە لە (گەڕەکە ئیسلامەکان)دا ئەگەر بێت و ئەم دەستەواژەیە لە ناونیشانی کتێبە بەناوبانگەکەی (جیل کیبیل)ەوە وەربگرین.

کە ئەمانەش کۆمەڵە گەڕەکێکی دراوسێی شارە گەورەکانی وەك پاریس ولیۆن و مەرسیلیا و ..ن.

خەڵکی لێرەدا لە باڵەخانەی وەهادا ژیان بەسەر دەبەن کە هەندێ جار تەنها بۆ ئاژەڵ باشە ،ئەمە جگە لەوەی کە بارودۆخی ژیانیان چەندە قورسیشە ، هەر ئەمەش وەها دەکات گە نجەکانیان جگە لە بێ ئیشی و پەرتەوازەیی لەسەر شەقامەکان بەشەو و بەڕۆژ هیچ هیوایەکی دیکەیان نەبێت.

جابۆیە لادانی ئەو گە نجانە و توشبونیان بە مادەی بێ هۆشکەر و دروستکردنی ئەو باندانەی کە خەڵکە فەرەنسیە ئەسڵییەکە یان عەرەبەکانیش دەترسێنن کارێکی ئیجبارییە تاڕادەیەك .

دەبێ ئەوەش بزانین هەر خاوەن کارە فەرەنسییەکان بون کە لە پە نجاکانی سەدەی پێشودا باوك یان باپیرەی ئەو گە نجە توڕانەیان هێنا.

ئەوان بەفڕۆکەکانیان دەڕۆشتن بۆ وڵاتانی مەغریب بۆ ئەوەی ئەو کۆمەڵە جوتیار و هەژارانە وەك دەستی کار بهێنن و بیانخەنە سەر کار، ئەمە لەلایەکەوە هەرزان بون و لەلایەکی تریشەوە وەك کرێکاری فەرەنسی ناڕەزاییان دەرنەدەبڕی و مشتومڕییان نەدەکرد،دواتریش پاش ئەوەی خێزانەکانیشیان پەیوەندییان پێوەیانەوەکرد ژمارەیان زیادیکرد،هەروەها پاش ئەوەش کە کۆمەڵە پەنابەرەکان ڕوویان لە فەرەنساکرد لە کاتێکدا کە فەرەنسا لەو کاتدا پێشوازی زیاتری لەوان دەکرد.

هەرئەمانە بوون کە بەئارەقەی نێوچەوانیان پاش جەنگی جیهانی دووهەم فەرەنسای کاولبویان بنیاتنایەوە ،ئە نجامیش بەو ئیعتیبارەی کە کێشەکانیان خۆی چارەسەر دەبێت لە چەند لە چەند گەڕەکێکی تایبەتدادایانبڕین ...ئیدی بە مجۆرە لە چواردەوری پاریس و شارەکانی تردا گەڕەکە هەژارە ئیسلامەکان پێکهات.

هەر ئەمە کێشەیەشە کە ئێستا دەتەقێتەوە وتەڕ و ووشك پێکەوە دەسوتێنێ ، ئەمەش شتێکی چاوەڕوانکراوبوو کە ڕۆژێك لە ڕۆژان ڕوبدات ،ئەوەی کە ئەمانەبزانێت سەری سوڕنامێنێت .

زۆرینەی ڕۆشنبیرە فەرەنسییەکان جگە لە ڕاسترەوە توندڕەوە ڕەگەزپەرستەکان دان بەوەدا دەنێن کە بنەڕەتی کێشەکە ئابوری ومرۆڤانە و کۆمەڵایەتییە بەر لەهەموو شتێك ،بۆیە پێویستە لەسەر فەرەنسییەکان کە (پلانی مارشاڵ) دابنێن بۆ ڕزگارکردنی ئەم گەڕەکە هەژارانە ،بەڵام توێژە سیاسیە فەرەنسییەکە تاوەکو ئێستا لە بابەتەکەدەترسێت و هەوڵی پشتگوێخستن و ڕەتکردنەوەی تەرخانکردنی چەند ملیارێکی پێویست دەدات بۆ وەدیهێنانی .

ئەوە دەڵێین لە کاتێکدا فەرەنسا یەکێکە لە وڵاتە هەرەدەوڵەمەندەکانی جیهان و لەدوای ئەمەریکا و ژاپۆن و ئەڵمانیا وە بەچوارەم هێزی ئابوری دێت ، هەموان لێرە دانبەوەدا دەنێن کە ئەم وڵاتە دەتوانێت سەد ملیۆن کەس بژێنێت بەلایەنی کەمەوە چ جای شەست ملیۆن(ژمارەی دانیشتوانی ئێستای).

بەڵام سەرمایەداری هەر سەرمایەدارییە: کەتێرنابێت ولەخوێنی کرێکار و هەژارەکان تێر ناخوات ، ئەوەشی کە ئەم وتانە دەنوسێت نە شیوعییەو نە مارکسی بەڵام (طفح الکیل).

ئایا ئەوە دەزانین کە موچەی خاوەن کارەکان زۆرجار مانگانە لە بلیۆن دۆلار تێدەپەڕێ !کرێکارەکانیشیان لە کارگەکاندا موچەکانیان لە دوو هەزار دۆلار تێناپەڕێت ..خودا لە (هێنری فۆرد)ی سەرمایەداری ئەمریکی و بەڕیوەبەری کارگەکانی فۆرد ئۆتۆمبیل خۆشبێت ، لەکاتێکدا کە سەرمایەداری خاوەن هەندێك شەرم و بنەمای ئەخلاقی بوو دەیوت :نابێت موچەی بەڕێوەبەری کۆمپانیایەك لەبیست وپێنج جار زیاتری کرێکارێکی لای خۆی زیاتر بێت ، بەمانای ئەگەر موچەی کرێکارێك 1000 دۆلار بێت

ئەوا نابێت موچەی (هێنری فۆرد) لە 25000 دۆلاری مانگانە زیاتر بێت ، چونکە ئەمە بەشی خۆی و خێزانەکەشی دەکات و زیادەشە.

بەلاّم ئێستا موچەی سەرمایەدارێك زیاترە لە هەزار جار یان دوو هەزار جاری موچەی کرێکارەکەی نەوك بیست و پێنج جار بەتەنها!

لێرەشەوەیە گرێ گەورەکە و نەخۆشیەکوشندەکەی کۆمەڵگای سەرمایەداری تازە ئەو کۆمەڵگایەی کە هەموو هەستێکی ئینسانی و ختورەیەکی ئەخلاقی لە دەست داوە.

کە وابێ ئایا ئێمە پێویستمان بە شۆڕشێکی تازەی فەرەنسی هەیە نەوەك لەسەر ئاستی فەرەنسا بەتەنها بەڵکو لەسەر ئاستی هەموو ڕۆژئاوادا وەك چۆن بیرمەندی سویسری (جان زیگلیر) وەها دەڵێت ، لەوانەیە،بەهەرحاڵ ئەو ئەرستۆکراتیە بانکییەی کە ئێستا لە ڕێگای بانکی نێودەوڵەتی و سندوقی نەختەینەیی نێودەوڵەتی و کۆمپانیا گەورەکانەوە بەسەر جیهاندا زاڵە ، هیچ مەترسییەکی کەمتر نییە لەو توێژە ئەرستۆکراتیەی کەلەسەردەمی کۆندا لە فەرەنسادا زاڵ بوو ، ئابەم جۆرە هەرکە ڕزگارمان دەبێت لە توێژێکی تێرنەبووی ئیستغلالکەر کە خوێنی گەل دەمژێ توێژێکی تازەی دیکە پەیدا دەبێت ، هەر ئەمەش کە زانای کۆمەڵناسی بەناوبانگ (پییەر بۆردیۆ) ئاگادارمان دەکاتەوە کاتێك کە دەبینێت نەوەی خێزانە بورژوازییە فەرەنسییەکان دەستیان گرتوە بەسەر کلیلەکانی دەسەلاّت و ئابورییدا.

بەمجۆرە ئەو دروشمانەی کە شۆڕشی فەرەنسی بەرزیکردبونەوە لە هەموو ناوەڕۆکێکی خۆی خاڵی بوەتەوە ، جگە لەناو ، نە یەکسانی و نەبرایەتی و نەدادگەری، نەماوەتەوە.

سەرچاوە/ الشرق الاوسطي

ڕۆژی 11/8